

Чимало населених пунктів Радивилівського району починають власну історію із середини ХVІІ ст. Причому, якщо про одні населені пункти згадується принагідно, то інші раз за разом повторюються і в пізніші роки, що допомагає за чисто побутовими, здебільшого незначними деталями побачити характер тодішніх суспільних відносин, зрозуміти, як жили люди в різних куточках району у ті далекі часи.

У документах часто трапляються записи про село Жабокрики (нині Довгалівка). З роду власників цього поселення походив відомий церковний діяч кінця ХVІІІ ст. Дионісій (Димитрій) Жабокрицький, якому чимало сторінок присвячено в «Літописі» Самійла Величка. В ньому розповідається, що «...вся руська волинська шляхта вибрала з-поміж себе на ту овдовілу Луцьку й Острозьку єпископію одного значного і заслуженого в Короні... волинського шляхтича і вченого чоловіка Дмитрія на Жабокриках, жабокрицького писаря...». Він підтримував ідеї Івана Мазепи, за що в 1709 р. був засланий російською владою до Сибіру. На заслання він помер.

В середині ХVІ ст. Жабокрики нічим не вирізнялись серед інших населених пунктів краю. Головними подіями тут були сварки, пограбування і судові позови поміж місцевою дрібною шляхтою. Про що свідчать численні акти. Наприклад, в акті від 1545 р. згадується «городня» (тобто двір з дерев'яними будівлями) Івана і Дахна Жабокрицьких з Жабокрик. А в акті від 7 березня 1561 р. записана постанова Луцького міського суду про відкладення розгляду скарги Федори Свинюської щодо пограбування у неї хліба і захоплення села Жабокриків Зіновією Жабокрицькою. Довно від 4 квітня того ж року засвідчує, що слуга Гуран вдови землевласника Ганни Жабокрицької вручив їй позов королівського суду щодо скарги з приводу захоплення цим самим Гураном третини села Жабокриків, яке було записане їй у віно її чоловіком (тобто, як посаг). При цьому дізнаємося, чоловік і слуга Жабокрицької зазнали від Гурина Жабокрицького образ та побоїв. 29 травня приймається рішення Луцького міського суду з цього приводу: Зіновію Жабокрицьку зобов'язують згадану третину села віддати невістці Опранці, адже ця частина села була записана в віно її чоловіком Василем Жабокрицьким – сином Зіновії. У донесенні від 4 червня йдеться про виділення Зіновією на користь невістки третини села з огляду на судове рішення. Осць такий родинний конфлікт, сліди якого не загубилися з плином віків.

Є ще чимало історичних згадок про Жабокрики, його власників і жителів. Як бачимо, село виклика-

• ПІЗНАЙ СВІЙ КРАЙ

ДОВГАЛІВКА

(Великі Жабокрики)

ло бажання у багатьох місцевих багатіїв володіти ним. Часто йшла боротьба із застосуванням сили. За рядками документів легко проглядається доля простих людей, які опиняючись в епіцентрах конфліктів, змушені були потерпати від побоїв та приниження.

Лише наприкінці ХVІІІ ст. на початку ХVІІІ століття поряд із Жабокриками з'явилося поселення, яке дістало назву Малі Жабокрики (нині Бригадирівка). Перша письмова згадка про нього датована 13 травня 1710 року – йдеться про передачу маєтку Малі Жабокрики графинію Маріанною Тарнавською дворянину Олександрову Гуровському з метою покриття грошової суми, належної до сплати. При цьому подавався опис сільського інвентаря і перелік повинностей селян на користь поміщика.

В першій половині ХVІІІ ст. гніт кріпацтва посилювався. Переважна частина жителів до початку визвольної війни 1648-1654 рр. перебувала у страшних злиднях. У 1651 році через великі Жабокрики, рухаючись на Берестечко, проходило козацьке військо. Частина чоловічого населення села влилося в нього, за що Я.Вишневецький пізніше «вогнем і мечем» розправлявся з ними. Багатьох із них було вбито.

В 1795р., коли завершилося приєднання Правобережжя України до Росії, Жабокрики відійшли до складу Дубенського повіту Волинської губернії.

В 1874-1876 роках у Великих Жабокриках було відкрито одну-класну парафіяльну школу. В ній навчалось близько 15 хлопчиків.

Та це аж ніяк не забезпечувало потреб населення. Основна частина його залишалася неписьменною.

У 80-ті роки позаминулого століття у наших селах, очевидно, подорожував відомий краєзнавець Микола Теодорович, який зібраний матеріал опублікував у другому тому своєї праці «Историко-статистическое описание Церквей и приходов Волинской епархии (Почаїв, 1889 р.).

А ось відомості про храм Жабокриків: «У Великих Жабокриках дерев'яна церква в ім'я Предтечі й Хрестителя Господнього Ісана була збудована в 1772 році на кошти поміщиків братів Кондратських та парафіян. Начиння й ризниця були бідні. Церква мала понад 36 десятин землі. Священником служив Павло Іванович Шуликий. Обов'язки псаломника виконував Андрій Шомешило, палямара Іван Василькевич.»

Церква в Жабокриках (Довгалівка) є пам'яткою дерев'яного зодчества.

На початку ХХ століття Великі Жабокрики були звичайним поселенням. Нараховувалось 98 дворів і приблизно 805 жителів. Рівень смертності був досить високим.

В часи Першої світової війни місцеві жителі активно діяли як на фронті, так і в тилу. На території Великих Жабокрик точилися бої між російською та австро-угорською арміями. Артилерійським вогнем було знищено багато будинків.

В січні 1918 р. в селі на короткий час була встановлена радянська влада, яка швидко була замінена владою Української Народної Республіки. А вже в лютому тут хазяювали німецькі війська.

У червні 1919 р. Таращанська бригада Червоної Армії та партизани захоплюють Великі Жабокрики і відновлюють тут радянську владу.

Через двадцять років у цьому краї втретє встановлюється радянська влада. Деякі місцеві жителі стали активними учасниками її встановлення.

Радивилівський підпільний райком КПЗУ, що діяв у часи Польщі, делегував на народні збори до Львова селянських активістів Феодосія Додя, Дмитра Андрійчука, Лідю Токмину та інших. Делегатом на цих зборах від Довгалівки був Іван Климович Івасюк.

Тоді ж створюється сільська рада. Першим її головою став Іван Гойда. Головою колгоспу – Степан Семенюк, бухгалтером – І.К. Івасюк, бригадиром – К.Кравчук. У селі почала діяти комсомольська організація. Секретарем було обрано О.Станіславчука. Активними

комсомольцями були Д.Станіславчук, Ф.Чулпін, Я.Ковальчук, Є.Свіщевська.

З перших днів війни багато місцевих жителів було мобілізовано на фронт. Багато односельців не повернувшись з фронту. Інші були поранені, виснажені важкими випробуваннями. Улян Бідюк, Володимир Пенкович, Нестор Котудак, Дмитро Причепа та багато інших повернулися живими додому і ще довго переказували онукам, учням місцевої школи військові пригоди.

Значна частина селян були активними учасниками підпільного руху ОУН-УПА. Найактивнішими були заможні селяни Соловей, Панасюк, Грицько Чубасевський, Іван Довгалюк, молоді і сміливі дівчата, на плечі яких випала важка доля зв'язкових – Лідія Мельник, Ольга Свіщевська (Чорна).

Чимало жителів Великих Жабокрик були оstarбайтерами. Це, зокрема, Єфросинія Свіщевська, Єфросинія Огородник, Ліза Бубас, Іван Івасюк, Яким Ковальчук та багато інших. Вони працювали на різних роботах в Німеччині.

В повоєнний період село розбудовується. У 1947 р. організовується колгосп «Авангард». Очолив його Лазар Свіщевський. Пізніше колгосп і сільська рада були об'єднані з селом Боратин. А Великі Жабокрики перейменовано в Довгалівку.

У 1974 р. Для учнів відкрили двері нова середня школа, директором якої було призначили С.Шуляка.

У селі функціонував клуб, бібліотека, ФАП, магазин, було збудовано приміщення ферми, контори, автотранспортного парку. Переважно всі жителі села працювали в колгоспі. В кінці 1989 р. над селом замаяорів жовто-блакитний прапор. З'явилась дошка оголошень з інформаційними матеріалами некоммуністичного спрямування, яку об'єднав місцевий осередок Народного Руху України. Активними учасниками цих подій були Василь Кравець, Сергій Мельничук, Микола Івасюк. Протягом 1990-1991 рр. село було газифіковано.

Іванна ШУЛЕВСЬКА,
випускниця Довгалівської
ЗОШ І-Ш ст.